

6. október 2010

Biele škvrna na mape Európy

Hodnotenie SR v Indexe globálnej konkurencieschopnosti

Pripravil: Štefan Kišš, Martin Haluš

Prepad Slovenska na posledné miesto vo V4

Slovensko má 60. najkonkurencieschopnejšiu ekonomiku na svete, oproti minulému roku zaznamenalo prepád o 13 miest. Hodnotí Svetové ekonomické fórum, ktoré každoročne zostavuje Index globálnej konkurencieschopnosti (GCI – Global Competitiveness Index). Ide o najväčší medziročný pokles Slovenska a len niekoľko rozvojových krajín sa prepadlo v tomto roku ešte výraznejšie. V rámci V4 je Slovensko na poslednom mieste. Ak by sme však udržali skóre z roku 2006, boli by sme momentálne na čele V4. Účelom komentára je analyzovať príčiny poklesu a identifikovať hlavné možnosti pre zlepšenie postavenia SR.

Slovensko dosiahlo v hodnotení 4,25 bodu, čo je oproti minuloročným 4,31 bodu pokles o 1,3 % a predstavuje zhoršenie pozície zo 47. na 60. miesto. Ide o najväčší prepád spomedzi európskych krajín a piaty najhorší na svete. Za posledných 5 rokov sme sa celkovo prepadli o 24 miest, 18 keď abstrahujeme od nových krajín v rebríčku. Ak by sme si zachovali skóre z roku 2006, v súčasnosti by sme obsadili 35. miesto a boli na čele V4. Celosvetovo sa v priemere hodnotenie krajín tento rok oproti minulému takmer nezmenilo. Česká republika na 36. mieste a Poľsko na 39. sa umiestnili lepšie ako Slovensko už v minulom roku, v aktuálnom hodnotení nás predbehlo aj Maďarsko, ktoré je na 52. mieste. Svetovú špičku tvoria Švajčiarsko, Švédsko, Singapur a USA. Priemer V3 sa nachádza na 42. mieste, EÚ 15 ako jeden subjekt by sa umiestnila na 19., OECD na 26. mieste.

Postavenie SR v rebríčku GCI 2010 a zmena v umiestnení oproti minulému roku

Poznámka : číslo predstavuje poradie v rebríčku, odtieň zmenu v absolútnom poradí oproti minulému roku

Zdroj: IFP

Definícia GCI

Index globálnej konkurencieschopnosti definuje podnikateľské prostredie resp. konkurencieschopnosť ako širší pojem a hodnotí aj oblasti vplyvajúce na životnú úroveň obyvateľstva, ako napr. zdravotný stav, úroveň vzdelania, bezpečnosť, infraštruktúru a ďalšie. Na rozdiel od renomovaného medzinárodného indexu Doing Business Svetovej banky, ktorý chápe podnikateľské prostredie najmä ako administratívne bariéry pre podnikanie a úroveň daňového zaťaženia. GCI pozostáva najmä z „mäkkých“ dát realizovaných prieskumom na reprezentatívnej vzorke firiem, v tomto prípade vo februári až apríli 2010, doplnených o niekoľko „tvrdých“ makro- aj mikroekonomických údajov za predchádzajúce dva kalendárne roky (2008, 2009).

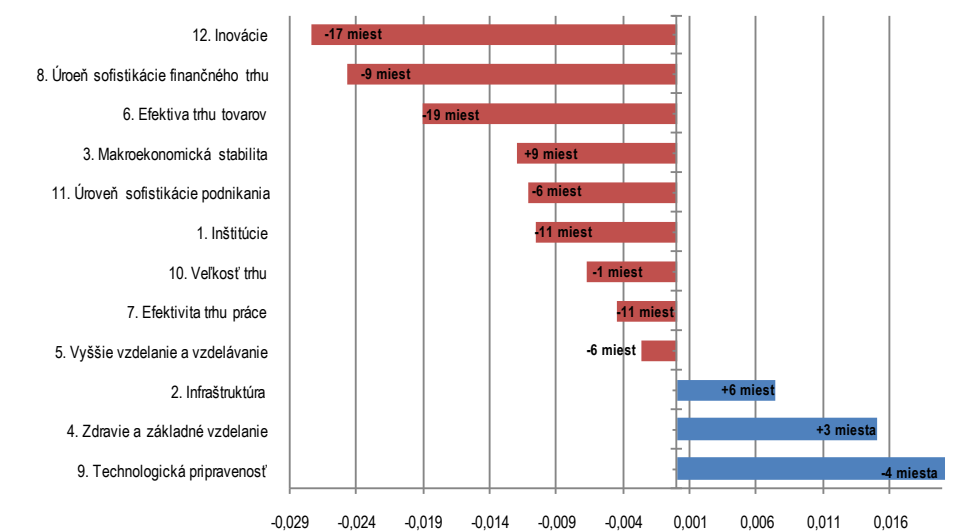
TOP 5 krajiny v GCI, EÚ15, OECD a V3

Poradie	Krajina	Skóre 2010-2011	Skóre 2009 - 2010	Rozdiel v poradí
1	Švajčiarsko	5,63	5,60	0
2	Švédsko	5,56	5,51	2
3	Singapúr	5,48	5,55	0
4	USA	5,43	5,59	-2
5	Nemecko	5,39	5,37	2
(19)	(EÚ15)	4,97	4,99	0
(26)	(OECD)	4,85	4,86	-1
36	Česká republika	4,57	4,67	-5
39	Poľsko	4,51	4,33	7
52	Maďarsko	4,33	4,22	6
60	Slovensko	4,25	4,31	-13

Zdroj : Global Competitiveness Report 2009 - 2010, 2010 - 2011, IFP

Index môžeme rozčleniť do 12 kategórií, pričom každá z nich pozostáva z ďalších 7 až 20 subindikátorov. V grafe nižšie sú zosumarizované kategórie a ich príspevok k zmene celkového skóre. Hodnota na osi X hovorí o príspevku k zmene celkového skóre po zohľadnení váh, ktorú majú jednotlivé kategórie na celkové hodnotenie, počet miest znamená zmenu v umiestnení v konkrétnej oblasti.

Zmena vo váženom skóre jednotlivých kategórií GCI a zmeny v rebríčku – oproti minulému roku

Zdroj: IFP

Pozitíva

Oproti minulému roku v SR výrazne viac ľudí a firiem používa internet, zlepšila sa celková technologická vybavenosť a viac detí navštevuje základnú školu. Zdravotný stav vyjadrený prevalenciou najnebezpečnejších chorôb je tiež veľmi dobrý, veľká časť podnikov je v zahraničnom vlastníctve a Slovensko je z pohľadu hrozby terorizmu relatívne bezpečná krajina.

Prevažujú negatíva

Hodnotenie najviac negatívne ovplyvnili indikátory inováčnej výkonnosti, najmä nedostatok kvalitných vedcov a technikov, neefektívne verejné obstarávanie, ktoré podľa manažérov „nestimuluje vedecký pokrok“, ale aj málo súkromných výdavkov na výskum. Na finančnom trhu sa rapidne zhoršili možnosti získania úveru a obmedzili sa medzinárodné kapitálové toky. Na trhu tovarov sa zhoršili podmienky pre začatie podnikania, klesla úroveň sofistikácie nákupného správania (rozhodovanie nielen podľa ceny), trhy sa podľa manažérov monopolizovali a protimonopolná politika je menej efektívna. K zhoršeniu došlo aj v kvalite verejných inštitúcií a verejnej politiky a efektívnosti na trhu práce (vzťahy s odbormi, mzdová flexibilita), ale vďaka ich malej váhe na celkovom indexe prispeli k slabšiemu hodnoteniu v menšej miere.

Potreba štrukturálnych reforiem, euro nestačí

Dlhodobu sa Slovensko umiestňuje veľmi zle v oblastiach ako klientelizmus vo verejnej správe, efektívnosť a vymožiteľnosť práva, efektívnosť verejného obstarávania a verejnej politiky alebo dôvera verejnosti voči politikom. Tieto oblasti zároveň predstavujú najväčší potenciál pre zlepšenie v celkovom hodnotení. Takýto prístup môže byť doplnený o identifikáciu indikátorov s najväčšou váhou na celkovom skóre. Komplexnosť a komplikovanosť indexu zužuje možnosti odporúčaní na jedno. Aj napriek zavedeniu eura, krajina musí realizovať štrukturálne reformy.

Subindikátory s najväčšou váhou na zmene GCI skóre SR

Indikátor	Váha na poklese	Nominálna zmena	Zmena v rebríčku
11.09 Ochota delegovať autoritu	5,13%	-0,68	-22
12.06 Dostupnosť vedcov a technikov	4,83%	-0,37	-19
12.05 Úroveň obstarávania high-tech vládou	4,44%	-0,34	-16
8.03 Prístup k úverom	3,66%	-0,81	-21
10.02 Index veľkosti zahraničného trhu - export	3,52%	-0,26	-1
12.02 Kvalita vedeckých a výskumných inštitúcií	3,26%	-0,25	-4
8.07 Stabilita bánk	3,16%	-0,35	-8
6.15 Úroveň sofistikácie nákupného správania	3,07%	-0,34	-18
5.08 Školenia a tréning zamestnancov	2,80%	-0,31	-24
8.04 Dostupnosť rizikového kapitálu	2,66%	-0,59	-20

Indikátor	Váha na raste	Nominálna zmena	Zmena v rebríčku
9.06 Počet užívateľov internetu	19,1%	1,64	12
4.10 Návštevnosť základných škôl	12,6%	0,61	34
7.03 Pružnosť zamestnávania	8,2%	1,06	23
2.01 Kvalita infraštruktúry	7,0%	0,25	-1
9.08 Počet používateľov širokopásmového internetu	5,4%	0,46	2
3.03 Inflácia	4,6%	0,41	-9

Zdroj : Global Competitiveness Report 2009 - 2010, 2010 - 2011, IFP

Postavenie Slovenska a najhoršie umiestnenia v GCI

	2006	2007	2008	2009	2010	Zmena 2006/2010
Postavenie v rebríčku	37	41	46	47	60	-23
GCI skóre (0-7)	4,6	4,4	4,4	4,3	4,2	0,4
1.07 Zaujatosť v rozhodnutiach vládnych predstaviteľov	76	101	116	127	138	-62
1.10 Účinnosť právnych noriem v urovnávaní sporov	--	79	103	102	133	-54
1.04 Dôvera v politikov	79	90	115	121	132	-53
1.11 Účinnosť právnych noriem pri napadnutí regulácie	--	--	103	123	131	-28
12.05 Úroveň obstarávania high-tech vládou	86	87	97	111	127	-41

Zdroj : Global Competitiveness Report 2006 - 2011, IFP